

УДК 636.598:631.1

Півторак Я.І., доктор с.-г.наук, професор,
Хомик М.М., аспірант ІЗІТЗР УААН ©

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З.Гжицького*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКО КОРИСНІ ПОКАЗНИКИ ГУСЕЙ ОБРОШИНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

*Подано господарсько корисні показники гусей Оброшинської селекції.
Наведено результати проведених досліджень на чотирьох групах птиці різних
популяцій. Визначено ефективність їх використання в умовах
сільськогосподарських підприємств Львівщини.*

Ключові слова: *породи, популяції, індекс форми, інкубація, динаміка,
фракційний склад.*

Вступ. У птахівництві важливе місце займає гусівництво, яке, поряд з іншими галузями може бути значним джерелом виробництва високоцінної і дієтичної м'ясної продукції, пір'я, пуху, і все це - при обмеженій кількості концентратів.

Найбільш поширеними породами гусей в Україні є ландська (і похідні від неї), тулузька, китайська (гергелі), роменська (швани), велика сіра, волинські сірі (камертони), оброшинські (сірі і білі). Високі показники в розвитку гусівництва мають фермери Франції, Угорщини, Чехії, Польщі, Італії та Болгарії. В цих країнах поєднують годівлю гусей у приміщеннях гранульованими кормовими сумішками з випасом на пасовищі. У великих господарствах застосовують штучне осіменіння гусок. Це дозволяє на 20% збільшити запліднюваність яєць та виводимість гусенят.

Матеріали і методика досліджень. Племінна робота з гусьми оброшинської селекції спрямована на збереження екстер'єру цієї породи і проводиться методами масової селекції. Селекція гусей спрямована на підвищення несучості, поліпшення виводимості яєць, збільшення маси яєць живої маси гусенят у 8-тижневому віці -Тег маси дорослої птиці.

З поголів'я гусей сформовано чотири групи птиці по 40 голів в кожній, які на період парування та яйцекладки (з січня по травень) утримуються роздільно і з забезпеченням належного рівня годівлі та режиму утримання. Облік яйценесучості проводився щоденно з вирахуванням індексу форми яєць шляхом лінійного вимірювання і відбору за цим показником та масою їх для інкубації. Нагромадження інкубаційних яєць та контроль за їх зберіганням проводили щонайбільше до 14 днів, після чого відправляли на інкубацію.

Молодняк, починаючи з одноденного віку, помічений і поставлений на роздільне вирощування згідно з генотипом. Годівля гусенят здійснювалася

спецкомбікормом. До 21-тижневого віку проводився контроль за ростом та розвитком гусенят (подекадне зважування та взяття основних промірів статей тіла).

Селекційно-племінну роботу здійснювали з використанням інструментальних методів та найновіших рекомендацій щодо застосування фізіолого-біохімічних маркерів (перо-пухова сировина) з контролем інтер'єрних показників, аналізу методом варіаційної статистики, за схемою наведеною у табл.1.

Таблиця 1

Схема досліджу

♀	♂	I група	II група	III група	IV група
		ОС ♂	ОБ ♂	ОБ ♂	Легарт ♂
ОС ♀		X			
ОБ ♀			X		
Італійська біла ♀				X	
ОБ ♀					X

Примітка: ОС - оброшинська сіра; ОБ - оброшинська біла

Результати досліджень. Нашими дослідженнями було встановлено, що жива маса дорослої птиці на початок яйцекладки становила: самки ОС - 6,2 кг, ОБ - 6,3, італійська - 6,0; самці ОС - 7,1 кг, ОБ - 7,3, легарти - 7,5 кг.

Найвищою яєчною продуктивністю характеризувалися самки III групи (італійська біла х оброшинська біла) - 45 штук яєць на голову. Від гусок I і II групи при чистопородному розведенні оброшинських сірих і білих гусей було одержано 39,5 і 38,0 штук яєць відповідно. Найнижчою яєчною продуктивністю характеризувалися гуски IV групи, де гусаків породи легарт спаровували з оброшинськими білими гусками - 38,0 штук яєць.

Середня маса яйця усіх груп гусей на початок та в кінці яйцекладки була дещо нижчою, а в період інтенсивної яйцекладки яйце було крупнішим. Середня маса яйця була найбільшою у гусок IV групи - 168,1 г, у I та II групах вона була на рівні 164,4 та 164,2 г відповідно, а в III групі яйця були менші і становили 161,2 г. Отже при вищій яйценесучості у III групі ми одержали яйце з нижчою масою, а при нижчій яйценесучості було одержано крупніше яйце (табл.2).

Таблиця 2

Маса яйця за періодами яйцекладки

Група	Початок яйцекладки	Інтенсивна яйцекладка	Кінець яйцекл
I	160,4±2,24	164,4±2,49	157,1±2,38
II	159,1±2,13	164,2±2,41	155,2±2,15
III	152,2±0,24	161,2±0,51	150,3±0,47
IV	162,1±0,47	168,1±0,71	159,9±0,67

Поряд із зважуванням, щоденно бралися проміри яєць (довжина і ширина) та визначали індекс форми яєць (табл.3).

Таблиця 3

Проміри яєць гусей за періодами яйцекладки

Показники		Групи			
		I	II	III	IV
Довжина яйця, мм	початок яйцекладки	83,4±0,31	84,5±0,39	83,9±0,38	85,0±0,49
	інтенсивна яйцекладка	85,4±0,37	86,2±0,32	85,2±0,39	86,8±0,41
	кінець яйцекладки	82,1±0,41	83,1±0,36	82,4±0,41	83,3±0,48
Ширина яйця, мм	початок яйцекладки	56,1±0,45	56,2±0,51	56,2±0,48	56,6±0,39
	інтенсивна яйцекладка	57,3±0,39	57,1±0,45	58,3±0,38	57,6±0,41
	кінець яйцекладки	55,2±0,31	55,0±0,42	55,6±0,25	55,4±0,27
Індекс форми яйця	початок яйцекладки	67,4	66,5	66,9	66,7
	інтенсивна яйцекладка	67,1	66,2	68,4	66,5
	кінець яйцекладки	67,2	66,1	67,0	67,1

Ці показники у I групі на початок яйцекладки становили: довжина яйця - 83,4 мм, ширина - 56,1 мм, індекс форми - 67,4; у II групі відповідно - 84,5 мм, 56,2 мм, 66,5; у III групі - 83,9 мм, 56,2 мм, 66,9; у IV - 85,0 мм, 56,6 мм, 66,7. В період інтенсивної яйцекладки проміри яєць (довжина і ширина) та індекс форми яєць були такими: у I групі довжина яйця - 85,4 мм, ширина яйця - 57,3 мм, індекс форми яйця - 67,1; у II групі відповідно - 86,2 мм, 57,1 мм, 66,2; у III групі - 85,2 мм, 58,3 мм, 68,4; у IV - 86,8 мм, 57,6 мм, 66,5. На кінець яйцекладки проміри яєць (довжина і ширина) та індекс форми яєць становили: у I групі довжина яйця - 82,1 мм, ширина яйця - 55,2 мм, індекс форми яйця - 67,2; у II групі відповідно - 83,2 мм, 55,0 мм, 66,1; у III групі - 82,4 мм, 55,6 мм, 67,0; у IV - 83,3 мм, 55,4 мм, 67,1. Як видно з наведених вище даних, у всі періоди яйцекладки проміри яєць (довжина і ширина) були вищими в IV групі.

Таблиця 4

Результати інкубації яєць

Група	Запліднюваність, %	Задохлики, %	Збереженість, %	Вивід гусенят, %
I	84,3	9,2	92	75,1
II	83,9	7,4	91,8	76,5
III	83,5	12,5	87	71
IV	83	7,8	89	75,2

Результати вивчення інкубаційних якостей яєць (табл. 4) вказують на те, що запліднюваність була вищою у гусок I групи і становила 84,3%. У II групі - 83,9%, III - 83,5% та IV - 83% відповідно. Вищою виводимістю характеризувалися гуси II групи - 76,5%. Цей показник становив у I групі 75,1%, III - 71% та IV - 72,5%. Одним з показників життєздатності молодняку гусей є його збереженість за період вирощування. З одержаних даних видно, що збереженість молодняку у I групі була кращою і становила 92%; у II - 91,8%; у III - 87% а у IV - 89%. Отже, за результатами показників запліднюваності та збереженості переважала I група.

Таблиця 5

Динаміка живої маси гусенят, г

Група	Вік гусей				
	1 день	4 тижні	8 тижнів	12 тижнів	21 тиждень
	Самці				
I	0,103±0,014	1,58±0,13	4,05±0,15	5,01±0,19	5,31±0,20
II	0,101±0,016	1,78±0,12	4,32±0,13	5,00±0,16	5,37±0,16
III	0,100±0,021	1,53±0,13	3,90±0,17	4,71±0,15	5,01±0,17
IV	0,104±0,020	1,84±0,15	4,61±0,14	5,37±0,14	5,81±0,16
	Самки				
I	0,097±0,023	1,47±0,14	3,67±0,17	4,60±0,17	4,75±0,18
II	0,098±0,011	1,76±0,14	3,84±0,17	4,63±0,13	5,08±0,14
III	0,097±0,017	1,43±0,13	3,59±0,12	4,25±0,13	4,59±0,13
IV	0,099±0,019	1,81±0,15	4,16±0,16	4,98±0,15	5,46±0,17

За нашими дослідженнями маса гусенят (табл. 5) в перший день суттєво не відрізнялася. У 4-тижневому віці цей показник був вищим у гусенят IV групи і становив: самці - 1,84 кг, самки - 1,81 кг. Така ж тенденція зберігається у 8-, 12- та 21-тижневому віці: самці - 4,61, 5,37 та 5,81 кг, самки - 4,16, 4,98 та 5,46 кг відповідно. Отже, схрещування оброшинських білих гусок з гусаками породи легарт сприяло збільшенню живої маси гусенят.

Для більш повної характеристики продуктивних якостей гусей у 8-тижневому віці був проведений забій, у результаті якого було визначено морфологічний склад тушки (табл. 6).

Таблиця 6

Результати забою гусей піддослідних груп у 8-тижневому віці

Групи гусей	Передзабійна жива маса, г	Маса потрошеної тушки, г	Забійний вихід, %	Маса їстівних частин тіла, г	Вихід їстівних частин тіла, %
Самці					
I	4090	2535	62,0	2315	56,6
II	4430	2991	66,0	2727	60,2
III	4320	2868	66,4	2506	58,0
IV	4590	3001	65,4	2726	59,4
Самки					
I	3890	2434	62,6	2196	56,3
II	3940	2435	61,8	2240	56,8
III	3720	2200	59,1	2042	54,9
IV	4152	2690	64,8	2448	58,9

Аналізуючи дані забою слід відзначити, що гуси IV групи за всіма показниками переважали гусей інших груп:

- передзабійна жива маса: самців - 4590 г, самок - 4152 г;
- маса потрошеної тушки: самців - 3001 г, самок - 2690 г;
- забійний вихід: у самців - 65,4 % , у самок - 64,8 %;
- маса їстівних частин самців - 2726 г, самок - 2448 г;
- вихід їстівних частин: у самців - 59,4 % , самок - 58,9 %.

Для характеристики м'ясних якостей птиці нами був проведений хімічний аналіз м'яса в 8- тижневому віці (табл. 7).

Таблиця 7

Хімічний склад грудних і стегнових м'язів гусей у 8-тижневому віці

Група	Вода	Суха речовина	Протеїн	Жир	Зола
I	2	3	4	5	6
Грудні м'язи					
I	72,12	27,88	19,84	6,72	1,32
II	73,07	26,93	19,49	6,20	1,24
III	73,26	26,74	19,52	5,94	1,28
IV	71,96	28,04	20,30	6,54	1,20
I	2	3	4	5	6
Стегнові м'язи					
I	71,71	28,29	20,30	6,20	1,19
II	73,60	27,40	20,14	6,10	1,16
III	73,00	27,00	19,85	6,00	1,15
IV	72,31	29,69	20,68	7,70	1,31

Одержані нами дані свідчать, що найбільш інтенсивне нагромадження сухих речовин у грудних м'язах до 8-тижневого віку відбувається у гусей I і IV групи. Аналогічна картина спостерігається у стегнових м'язах.

Summary

It is sent economic - useful parameters of geese of Obroshyn selection. It is shown results of the made researches on four groups of birds of different populations. Efficiency of their use in conditions of agricultural enterprises of Lviv region is determined.

Стаття надійшла до редакції 1.09.2010